

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettelyt>Siviilioikeudelliset menettelyt>Menettelyjen määräajat Menettelyjen määräajat

Itävalta

1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä

Itävallan lainsäädännössä sovelletaan erityyppisiä määräaikoja.

On erotettava toisistaan menettelylliset määräajat (eli määräajat, joiden loppuun mennessä osapuoli tai muu asianosainen voi tehdä tietyn prosessitoimen tai hänen on tehtävä tällainen toimi) ja aineellisoikeudelliset määräajat (määräajat, joiden loppuun mennessä sellaisen tietyn seikan on tapahduttava, johon oikeusjärjestys liittää tiettyjä aineellisoikeudellisia seurauksia, esimerkiksi kieltokannetta hallinnanloukkaustapauksessa koskeva määräaika siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) 454 §:n mukaan tai vuokraoikeudelliset irtisanomismääräajat kyseisen lain 560 §:n mukaan). Olennainen ero on se, että toisin kuin aineellisoikeudellisten määräaikojen osalta menettelyllisiin määräaikoihin ei sisälly postinkulkuun kuluva aikaa. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi muutoksenhaku on suoritettu ajoissa menettelyllisen määräajan osalta, jos muutoksenhakukirjelmä on postitettu (josta postileima on osoituksena) kyseisen määräajan viimeisenä päivänä, vaikka kirjelmä saapuisi tuomioistuimeen vasta määräajan päätyttyä.

Lisäksi tehdään ero sen mukaan, määräytyykö määräajan pituus suoraan lainsäädännön perusteella (esimerkiksi muutoksenhakumääräajat) vai asettaako tuomioistuin määräajan yksittäisen tapauksen edellyttämällä tavalla (esimerkiksi määräaika kulujen kattamiseksi asetettavan vakuuden osalta). Näiden määräaikojen yhdistelmän muodostavat ohjeelliset määräajat, joiden osalta lainsäädännössä annetaan ainoastaan tietyt puitteet (vähimmäis- ja enimmäiskesto tai likimääräinen määräaika, kuten valmisteluistunnon määrääminen siviiliprosessilain 257 §:n 1 momentin mukaan).

Absoluuttiset määräajat määräytyvät niiden päättymisajankohdan (yleensä kalenteripäivä) mukaan. Relatiivisten määräaikojen osalta annetaan niiden kesto, ja alkamisajankohta määräytyy määräajan kulumisen aloittavan seikan perusteella.

Tuomioistuin voi pääsääntöisesti pidentää määräaikaa (*erstreckbare Frist*). Jos määräajan pidentäminen on lainsäädännössä poikkeuksellisesti kielletty, on kyseessä sitova määräaika (*unerstreckbare Frist* tai *Notfrist*).

Palautettavissa oleva määräaika (*restituierbare Frist*) ja sellainen määräaika, joka ei ole palautettavissa (*nicht restituierbare Frist*), eroavat toisistaan siinä, voidaanko tilannetta ennallistaa määräajan laiminlyöntitapauksessa. Määräaika on pääsääntöisesti palautettavissa, mutta jos tilanteen ennallistaminen on poikkeuksellisesti kielletty, on kyse preklusivisesta tai rauettavasta määräajasta (*Präklusivfrist* tai *Fallfrist*). Preklusiivisia prosessimääräaikoja ovat esimerkiksi mitättömyys- ja palauttamiskanteen nostamista koskevat absoluuttiset määräajat (siviiliprosessilain 534 §:n 3 momentti).

2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä

Vapaapäiviä Itävallassa ovat lauantai, sunnuntai, pitkäperjantai ja laissa säädetyt vapaapäivät, jotka ovat 1.1. (uusivuosi), 6.1. (loppiainen), pääsiäismaanantai, 1.5. (vapunpäivä), helatorstai, helluntain jälkeinen maanantai, Kristuksen pyhän ruumiin ja veren juhla, 15.8. (Marian taivaaseenastumisen päivä), 26.10. (kansallispäivä), 1.11. (pyhäinpäivä), 8.12. (Marian synnättömän sikiämisen päivä), 25.12. (joulupäivä) ja 26.12. (tapaninpäivä).

3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?

Määräaikoja koskevat säännökset ovat saatavilla olennaisilta osin siviiliprosessilain 123–129 §:ssä, 140–143 §:ssä ja 222 §:ssä sekä tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain (*Gerichtsorganisationsgesetz*, GOG) 89 §:ssä.

4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?

Määräaika alkaa kuluu pääsääntöisesti määräajan asettaneen tai sen kulumisen aloittaneen päätöksen tiedoksiannosta; muissa tapauksissa määräajan kulumisen alkaa päätöksen antamisesta (siviiliprosessilain 124 §).

5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?

Kyllä. Yleissääntönä on, että tiedoksiantoajankohta on ajankohta, jolloin päätös, jossa määräaika asetetaan tai joka laukaisee määräajan alkamisen, annetaan tiedoksi tai tehdään. Tästä poiketen katsotaan sähköisesti välitetty tuomioistuinten ratkaisut ja kannekirjelmät (tuomioistuinjärjestelmästä annetun lain (*Gerichtsorganisationsgesetz* – GOG) 89a §:n 2 momentti) tiedoksiannetuiksi ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen, kun ne on toimitettu sähköisesti vastaanottajalle (lauantaita ei tässä yhteydessä katsota arkipäiväksi) (GOG:n 89d §:n 2 momentti).

6 Kun määräajan kulumisen alkaa jostakin tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?

Päivinä ilmoitettavaa määräaikaa laskettaessa ei oteta mukaan sitä päivää, josta määräajan kulumisen alkaa tai jolloin määräajan kulumisen aloittava seikka tapahtuu.

Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmoitettavat määräajat sen sijaan päättyvät määräajan viimeisellä viikolla tai viimeisenä kuukautena sen päivän päätyttyä, joka vastaa nimeltään tai järjestysluvultaan määräajan alkamispäivää. Jos määräajan viimeisenä kuukautena ei ole tällaista päivää, määräaika päättyy kyseisen kuukauden viimeisen päivän päätyttyä.

7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?

Päivinä ilmaistut määräajat lasketaan kalenteripäivinä.

8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?

Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistujen määräaikojen laskentatavan vuoksi (ks. kohdat 6 ja 9) kysymys ei ole oleellinen.

9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?

Viikkoina, kuukausina tai vuosina annettu määräaika päättyy viimeisen viikon tai kuukauden sen päivän päätyttyä, joka vastaa nimeltään tai järjestysluvultaan määräajan alkamispäivää. Jos määräajan viimeisenä kuukautena ei ole tällaista päivää (kuukauden määräaika alkaa esimerkiksi 31. tammikuuta), määräaika päättyy kyseisen kuukauden viimeisen päivän päätyttyä (tässä tapauksessa 28. tai 29. helmikuuta). Lauantait, sunnuntait, yleiset vapaapäivät ja pitkäperjantait eivät vaikuta määräaikojen alkamiseen tai kulumiseen.

10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?

Kyllä. Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina, yleisenä vapaapäivänä tai pitkäperjantaina, sitä pidennetään seuraavaan työpäivään (joka ei ole mikään edellä mainituista päivistä).

11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaikaa pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?

Muutoksenhakumenettelyissä sitovien määräaikojen kuluminen keskeytetään heinäkuun 15. päivän ja elokuun 17. päivän välillä sekä joulukuun 24. päivän ja tammikuun 6. päivän välillä. Jos keskeytys alkaa sitovan määräajan kuluessa tai sitova määräaika alkaa tällaisen keskeytyksen aikana, sitovaa määräaikaa pidennetään keskeytyksen koko keston verran tai keskeytyksen alkaessa vielä jäljellä olevan ajan verran.

Tämä ei koske kaikkia menettelyjä, kuten hallinnanloukkauksriitoja, elatusriitoja, täytäntöönpanokanteita ja välipäätöksiä eikä yksipuolisten ja myöntämiseen perustuvien tuomioiden muutoksenhaun määräaikoja.

12 Mitä määräaikaa sovelletaan muutoksenhakuun?

Muutoksenhakumääräajat määräytyvät periaatteessa ratkaisun muodon (tuomio vai päätös) ja asian luonteen perusteella. Siviiliiriita-asioissa muutoksenhaku aika on valituksen (*Rekur*) osalta pääsääntöisesti 14 päivää ja muun muutoksenhaun (*Berufung*) osalta neljä viikkoa.

13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaikaa, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaikaa, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?

Tuomioistuin voi pääsääntöisesti pidentää määräaikaa. Jos määräajan pidentäminen on poikkeuksellisesti kielletty lainsäädännössä, on kyseessä sitova määräaika (esimerkiksi muutoksenhakumääräajat).

Kaikkia määräaikoja voidaan lyhentää osapuolten sopimuksella, jonka olemassaolo on osoitettava kirjallisesti. Tuomioistuin voi lyhentää määräaikaa osapuolen hakemuksesta, jos osoitetaan, että määräajan lyhentäminen on todennäköisesti tarpeen huomattavien haittojen ehkäisemiseksi, ja jos se osapuoli, jonka toimia määräaika koskee, voi suorittaa prosessitoimen vaikeuksitta lyhennetyssä määräajassa (siviiliprosessilain 129 §).

Määräaikaa voidaan pidentää hakemuksesta, jos pidennyksestä hyötyvä osapuoli ei voi suorittaa kyseistä prosessitointia alkuperäisessä määräajassa vakavien tai väistämättömien syiden vuoksi ja jos hän ilman pidennystä kärsisi korvaamattomia vahinkoja (128 §:n 2 momentti). Määräaikoja ei voida pidentää osapuolten sopimuksella (128 §:n 1 momentti).

Paikalletuloa edellytetään kuitenkin yleensä tiettynä ajankohtana, minkä vuoksi kysymys määräajan muuttamisesta tai määräpäivän asettamisesta ei sovellu paikalletuloon.

14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?

Ei menetä, koska kyseessä on prosessitoimen suorittamisen oikea-aikaisuus suhteessa itävaltalaiseen tuomioistuimeen.

15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?

Prosessitoimen laiminlyönnistä seuraa yleensä se, ettei kyseinen osapuoli voi enää suorittaa myöhempiä prosessitoimia (preklusiovaikutus, siviiliprosessilain 144 §). Tästä poikkeuksena ovat esimerkiksi 289 §:n 2 momentti (todistelun vastaanotosta poisjääntiä koskevat seuraamukset) ja 491 § (valituksen käsittelystä poisjääntiä koskevat seuraamukset).

Myöhässä tehdyt prosessitoimet hylätään pääsääntöisesti lain nojalla tai muutamissa tapauksissa ainoastaan (vastapuolen) hakemuksesta.

Yleisten seuraamusten lisäksi laiminlyönnistä voi tietyissä tapauksissa aiheutua myös erityisiä seuraamuksia, jotka vaihtelevat huomattavasti. Tärkein laiminlyönnin erityisistä seuraamuksista on se, että riitaoikeudenkäynnissä toinen osapuoli voi tietyissä olosuhteissa pyytää yksipuolisen tuomion antamista laiminlyönnin perusteella (siviiliprosessilain 396 § ja 442 §). Esimerkkinä voidaan lisäksi mainita asian käsittelyn lykkääntyminen (vähintään kolmeksi kuukaudeksi) 170 §:n mukaan, jos molemmat osapuolet laiminlyövät osallistumisen tuomioistuimen käsittelyyn. Jos kantaja jää pois avio-oikeudellisen asian käsittelystä, kanne todetaan vastaajan pyynnöstä perutuksi, vaikkei kantajan katsota luopuneen vaateestaan (460 §:n 5 kohta).

16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

Määräajan ylittymisestä aiheutuvien seuraamusten välttämiseksi voidaan turvautua seuraaviin oikeuskeinoin:

Oikeuksien ennalleen palauttaminen (*Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*, siviiliprosessilain 146 § ja sitä seuraavat pykälät)

Oikeuksien ennalleen palauttaminen on oikeuskeino, johon voidaan turvautua asian käsittelystä poisjäännistä tai prosessitoimelle asetetun määräajan laiminlyönnistä aiheutuvien seuraamusten välttämiseksi silloin, kun osapuolen tai hänen edustajansa laiminlyönti on johtunut odottamattomasta tai väistämättömästä tapahtumasta. Lisäksi edellytetään, ettei osapuoli tai hänen edustajansa ole aiheuttanut laiminlyöntiä tai ainakaan se ei ole saanut aiheutua heidän vähäistä suuremmasta tuottamuksestaan. Tätä oikeuskeinoa koskeva hakemus on toimitettava 14 päivän kuluessa laiminlyönnin aiheuttaneen esteen poistumisesta.

Takaisinsaanti (*Widerspruch*, 397a § ja 442a §)

Takaisinsaanti on oikeuskeino, jolla voidaan hakea yksipuolisen tuomion kumoamista siviiliprosessilain 396 §:n tai 442 §:n nojalla. Takaisinsaantia on haettava pääsääntöisesti 14 päivän kuluessa yksipuolisen tuomion tiedoksiannosta asiaa käsittelevään tuomioistuimeen toimitetulla asiakirjalla. Kyseistä määräaikaa ei voida pidentää.

Valitus (*Berufung*, 461 § ja sitä seuraavat pykälät)

Yksipuolista tuomiota vastaan voidaan tehdä valitus erityisesti sillä perusteella, ettei laiminlyöntiä ole tapahtunut, koska tapaukseen on sovellettu jokin siviiliprosessilain 477 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdan mitättömyysperusteista (virheellinen tiedoksianto tai osapuolen puutteellinen edustus asian käsittelyssä). Mitättömyyteen ei kuitenkaan voi vedota asianosaisen tosiasiallisen laiminlyönnin perusteella, vaan on vedottava – kuten kaikissa muutoksenhakukeinoissa – oikeusvirheeseen, jonka vuoksi asianosainen näyttää syyllistyneen laiminlyöntiin.

Päivitetty viimeksi: 05/06/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.